

КОРЕЛЯЦІЯ ОБСЯГІВ ПІРАТСТВА НА РИНКУ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА ВАЛОВОГО ВНУТРІШНЬОГО ПРОДУКТУ

Всупереч поширеній думці піратство у сфері авторського права і суміжних прав завдає шкоди не тільки авторам, виконавцям, компаніям аудіо-, відео- чи комп'ютерної індустрії. Його тіньова природа сприяє витратам економіки загалом, а висока рентабельність приваблює всіх, хто прагне ним займатися і приховувати свої доходи. Відсутність винагороди в власникам авторських та суміжних прав стає перешкодою розвитку культури в країні, створенню нових творів усіх форм (фільмів, комп'ютерних програм, написання пісень тощо).

Відповідно до Закону України «Про авторське і суміжні права» піратство у сфері авторського права і (або) суміжних прав - це опублікування, відтворення, ввезення на митну територію України, вивезення з митної території України і розповсюдження контрафактних примірників творів (у тому числі комп'ютерних програм і баз даних), фонограм, відеограм і програм організацій мовлення [1, ст.50].

На сьогодні, кожний третій музичний компакт-диск, який продається у світі - піратський. За даними Міжнародної федерації фонографічної промисловості (International Federation of the Phonographic Industry), обсяги продажу піратської музичної продукції, не менш ніж в 25 країнах, перевищують легальний ринок і становлять близько 4,5 млрд. доларів США [2].

У табл. 1 наведено країни з найбільшими обсягами піратської продукції та обраховано частку піратської продукції на ринку. Відбір країн було здійснено на основі доцільності відображення різних частини світу.

Таблиця 1

Обсяги піратської продукції на ринках країн світу (станом на 01.01.12р.)*

Найменування країн	Обсяги піратської продукції		ВВП на душу населення, дол. США	Ранжування		
	млн. дол. США	% від загального обсягу ринку ОІВ**		За обсягом піратської продукції		За розміром ВВП на душу населення, дол. США
				млн. дол. США	% від загального обсягу ринку ОІВ**	
Китай	8902	77	5184	1	2	5
Росія	3227	63	13236	2	3	2
Бразилія	2848	53	12917	3	5	3
Італія	1945	48	37046	4	6	1
Мексика	1249	57	10803	5	4	4
Україна	647	84	3575	6	1	6

*Джерело: сформовано авторами на підставі [3, 4];

** ОІВ – об'єкти інтелектуальної власності.

З даних табл. 1 видно, що найвищі обсяги піратської продукції у світі в абсолютних показниках на ринку Китаю (8902 млн. дол. США). Даний показник для Росії, Бразилії, Італії складає 3227, 2848, 1945 млн. дол. США відповідно. За обсягом піратської продукції у відносних показниках перше місце займає Україна - 84 % з загального обсягу ринку об'єктів інтелектуальної власності. Далі ідуть Китай, Росія та Мексика з показниками 77, 63 та 57 % відповідно.

За показником ВВП на душу населення, країни розмістились в такому порядку: Італія – з розміром 37046 дол. США, Росія – 13236 дол. США, Бразилія, Мексика та Китай з показниками 12917, 10803 та 8902 дол. США відповідно. Найнижчий показник ВВП на душу населення в Україні – 3575 дол. США. Показники піратства в Україні в еквіваленті обсягів є доволі незначними, однак якщо брати до уваги % піратської продукції на ринку, то він доволі значно перевищує показники інших країн, що є негативним явищем. Наочне відображення кореляції обсягів піратства на ринку ОІВ та обсягів ВВП наведено на рис.1.

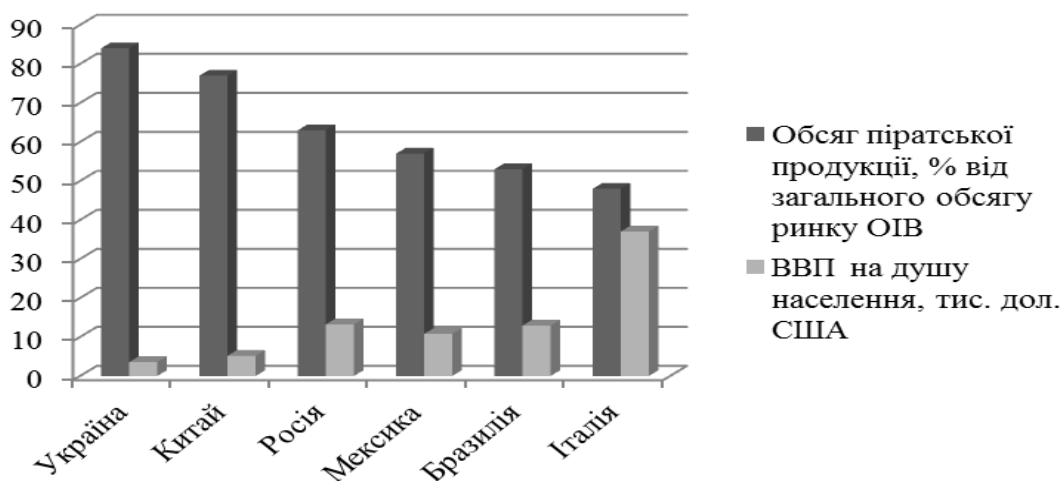

Рис.1. Кореляція обсягів піратства на ринку ОІВ та обсягів ВВП

Джерело: сформовано авторами на підставі [3, 4].

Можна стверджувати, що у країнах, де високий рівень ВВП на душу населення, обсяги піратства на ринку інтелектуальної власності менші. Чим більший показник ВВП на душу населення, тим меншим є показник обсягу піратства в країні. На нашу думку, це обумовлено, передусім, рівнем купівельної спроможності населення. Суттєвий вплив здійснює також непропорційно висока по відношенню з рівнем доходів вартість програмного ліцензійного забезпечення. Не останню роль при цьому також відіграє низький рівень суспільної свідомості, ментальність та набір моральних норм певної країни і, навіть, цивілізації. Так, наприклад, друге місце за рівнем піратства займає Китай і саме китайська філософія передбачає неможливість ексклюзивного володіння будь-якими знаннями.

За даними Міжнародної торгової палати, загальна вартість контрафактної продукції у світі на даний час досягає 650 млрд. дол., а до 2015 р. вона виросте до 1,7 трлн. дол. Країни-учасниці «Великої двадцятки» втрачають понад 5 мільярдів доларів на рік від можливих податкових зборів через недостатнє інвестування високого рівня контрафактної продукції і піратства [5].

Боротьба с піратством на ринку ОІВ не можлива без втручання державних органів влади, особливо в сфері нормативно-правового регулювання. На сьогодні в Україні не існує законних можливостей притягнути до відповідальності осіб, що розміщують піратські програми для вільного скачування в Інтернеті. Однак економічним чинником створення можливості скорочення обсягів піратства є підвищення рівня економічного розвитку країни і як наслідок ВВП на душу населення та рівня купівельної спроможності.

1. Закон України «Про авторське і суміжні права» № 3792-12 від 23.12.1993р. (змiнами та доповненнями від 05.12.2012р.). - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>. 2. Official Site of International Federation of the Phonographic Industry. - [Electronic resource]. - Access mode: http://ifpi.org/content/section_about/index.html. 3. Annual BSA Global Software Piracy. - [Electronic resource]. - Access mode: <http://globalstudy.bsa.org/2011/>. 4. Report for Selected Countries and Subject. World economic data and statistics / Official Site of International Monetary Fund. - [Electronic resource]. - Access mode: <http://www.imf.org/external/data.htm>. 5. Країни G20 втрачають \$ 5 млрд можливих податків на рік через піратство / Офіційний портал міністерства доходів та зборів.- Міжнародні новини. – 2013. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://minrd.gov.ua/media-tsentr/mijnarodni-novini/print-77384.html>